

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Dec.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „

Pentru România şi
sărăcie:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON Nr. 220.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

REDAȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 15

INȘERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tariful
și învoială.

Manuscrisurile să se în-
scriească.

Pro memoria.

Discursul d-lui prof. Dr. Iosif Blaga rostit în ședința publică a societății de lectură „Ioan Popazu” în amintirea prof. Dr. Alexandru Bogdan.

Mult stimată Doamnă și Domnișoare,
Stimate! Domni și iubite tinerime școlară.

Marele războiu actual ne-a răpit și din mijlocul nostru pe unul din cei mai distinși muncitori ai acestor școale, pe Dr. Alexandru Bogdan.

Dr. Alexandru Bogdan, deși încă tânăr, era bine cunoscut în cele mai largi cercuri românești și era apreciat și iubit de întreaga noastră societate românească din Braşov.

Orice mișcare culturală și literară, ce se pornia la noi, românii din această țară, își afla în Dr. A. B. pe sprijinitorul călduros și priceput. În sprijinul lui se găsea totdeauna și garanția succesului, căci Dr. A. B., cu mintea sa ageră, înțelegea ideile timpului, — era bărbatul secolului XX. În adevăratul înțeles al cuvântului —, iar în inima lui totdeauna viaa credința tare în idealurile noastre.

În secțiunea literară a Asociației s'a dovedit, dupăcum știm toți aceia, cari am lucrat cu dânsul, de un înțelegător al tuturor problemelor noastre literare și de un foarte iscusit referent.

Ca conferențiar literar, de o erudiție largă și vervă strălucitoare și ca scriitor de valoare a răspândit din bogăția sufletului său în toate părțile între români.

În Braşov devenise indispensabil în toate acțiunile noastre culturale. Gândurile lui bune și luminate erau totdeauna binevenite și apreciate.

Teatrul românesc de diletanți dela noi din ultimul timp și a găsit în Dr. A. B. numai pe cel mai impulsiv prieten, ci totdeauna pe cel mai bun îndrumător, în ce privește alegerea, interpretarea și reprezentarea artistică a pieselor.

Toți ne aducem apoi aminte cum a îmbrățișat Dr. A. B., cu câtă iubire și căldură, cauza tânărului artist sculptor, Medrea, ajuns aici în Braşov necunoscut și fără de nici un ajutor!

Cine să nu-i fi apreciat munca aceasta cinstită și însuflețită a Drului A. B., din care totdeauna se simțea

idealismul și naționalismul înflăcărat al sufletului lui și să nu se fi simțit atras sufletește către persoana lui, să nu-l fi stimat și iubit!?

Și Dr. A. B. se îndeletnicea de acele probleme numai în timpul rămas după îndeplinirea datoriilor sale grele de profesor. Valoarea lui deosebită, în primul rând, se înțelege, în școală s'a arătat; aici se concentra și degagia el cu tot ce avea bun și ales în mintea și inima sa.

Dacă Dr. A. B. și-a asigurat în afară, până în cercurile cele mai mari românești, iubirea și autoritatea meritată, prin stăruința sa mare și activitatea sa binefăcătoare, răspândind din ideile și simțămintele sale și în sufletele altora și inactivându-le și în viața generală românească, cu atât mai mult și le a asigurat pe acelea în aceia, cu cari a lucrat împreună, în colegii săi mai ales în elevii, pe cari avea să-i conducă spre tot ce e bun, nobil și frumos.

Pentru cariera aceasta, a instrucției și educației, a avut Dr. A. B. cele mai reale însușiri.

Figura lui era deja o putere pentru de a se influența ușor asupra sufletului tinerilor. Bărbat frumos, cu ochii vii și scânteietori, — dar totdeauna și buni, — cu graiul cald și dulce, cu maniere prietenești, cu înfățișarea serioasă, se impunea și alipia ușor inimii elevilor și stârnea încredere și îndemnuri bune în ei.

Cu cultura sa literară aleasă, cu puterea sa ageră de critică, cu simțul său fin de armonie și artă, cu claritatea și concisia sa în expunere și cu spiritul său viu, în care se observa și un element bun de poezie, profesorul Dr. A. B. era cel mai chemat pentru predarea cursului de limbi și de literatură; era în stare a desvolta în elevii săi, prin bogăția și temeinicia cunoștințelor sale, largi orizonturi literare și culturale și și fin simț literar, iar prin avântul și farmecul credinței și convingerii, ce purta el problemelor culturale și științifice, ce susținea și cu care le predă, trezia avânturi în sufletele aceluia, cărora se adresa.

O deosebită putere educativă exercita profesorul Dr. A. B. prin caracterul său ferm și consecvent, prin firea sa verde și inima sa deschisă. Era chiar de admirat în pri-

vința aceasta. Convinge odată de adevărul, ce i se înrădăcinase în suflet, nu-l mai puteai abate cu nimic pe lunge de pe calea apucată. Nu se spăria și nu se desgusta de nimic. Convingerile lui i se prefăceau în energie și mândrie de entuziast. Lua cu plăcere lupta pentru validitatea principiilor sale. Dar și în luptă ținea totdeauna măsura impusă de cuviință. Discuta cu convingere și căldură, dar totdeauna condus de conștiința și mândria, că e propoveditorul și apărătorul adevărului, din calea căruia nu vrea să iasă. Argumentația îi era arma ascuțită și învingătoare, de care se știa atât de bine folosi. Din cauza aceasta supărat personal nu-l vedeai niciodată pe Dr. A. B. și îndată, ce se putea constata sinceritatea sentimentelor și tendințelor lui — pentru ceea ce însuși își da multă simțință, — supărarea, produsă la început, trebuia să dispară și se restabília încurând raportul bun și de armonie între el și contrarul său.

Insușirea aceasta a personalității Drului A. B. era de cea mai mare valoare pentru misiunea lui de profesor educator. Era înaintea elevilor săi un exemplu viu de bărbăție, de iubire de adevăr, de entuziasm și de împlinirea datoriei, însușiri ce se impuneau spontan sufletului elevilor influențându-i și determinându-i în caracterul și moralul lor. În raportul său cu profesorul Bogdan elevul știa totdeauna unde e și la ce să se aștepte.

Dar cu toate acestea profesorul Dr. A. B. nu era spațma elevilor; tocmai în baza însușirilor sale distinse el era stimat și iubit de elevi.

Bogdan nu apăsa asupra conștiințelor, sentimentelor și talentului, ci le trezia și ajuta să sporiască în putere, în sensul cel adevărat. Nici lingușitori nu cultiva profesorul Dr. A. B., care nu știa niciodată să lingușiască. El era conștient, că formarea caracterului, dezvoltarea culturală națională și deșteptarea interesului pentru carte și muncă cinstită trebuie să fie scopul ostenelelor sale. El, pedagogul cu simț și interes în chemarea sa, cunoscătorul fin al sufletului omenesc, știa să aprecieze și împrejurările elevilor săi și căuta să le cunoască firea, însușirile și alte relații de viață ale lor. Cu inima sa bună simția mila pentru elevii săraci, pe cari, ca un ade-

vărat părinte, cănta să-i mângâie într-unul în folosul lor, ori adunându-le însuși ajutoare. Unde era trebuința de vorbă bună și încurajare, nu le întrelăsa și unde asprimea se impunea, o aplica cu toată vigoarea. Cu deosebită metodă și stăruință știa el pregăti talentele constatate între elevii săi. Își considera de un mare păcat întrelăsarea acestei datorii pedagogice.

Decâte-ori în discuțiile noastre nu se observa strălucindu-i în față bucuria din suflet, când povestea de cutare elev al său, care poate sbura alături cu el în regiunile frumosului și binelui. În privința aceasta îi revine Drului A. B., mai ales pentru împrejurările speciale ale noastre, neprețuite merite. De aceea e natural, că mulți din elevii lui nu-l vor uita nici odată și și vor simți viața sufletească legată de a fostului lor profesor.

Și înadevăr prin acest profesor inteligent și harnic, prin acest scriitor și cugetător serios și limpede, plin de avânt și cuceritor, în timpul scurt cât i-a fost dat să și întrebunțeze aici talantul primit dela Dzeu, s'a adus un folos real culturii noastre românești din țara noastră, iar asupra instrucției și educației dela școlile noastre s'a exercitat o influință atât de binefăcătoare și de puternică, încât mult timp se va resimți în viața noastră școlară de aici.

Cu felul însușirilor sale sufletești și a însuflețirii pentru misiunea sa de dascăl român, pe care o lua în o concepție mai largă decât de obicei și pe care și-o îndeplinea cu toată râvnă și dragoste, ce caracterizează pe sufletele distinse, Dr. Alexandru Bogdan era merit să fie fala numai a școlilor noastre, unde 10 ani, a sămăntă grăul cel curat și fără neghină — vorbele lui Gheorghe Iazăr — ci și a neamului nostru din această țară, ale cărui aspirațiuni și nevoi culturale nenumărate că le cunoștea tot așa de bine ca și pe ale școlilor, dar se simțea și în stare ale servi cu credință și a se face promotorul celui mai sănătos cuvânt al lor. Dar chemat de glasul patriei întru apărarea ei, unde s'a arătat tot între cei mai viteji și devotați comandanți, a căzut jertfă steagului nostru. Dovada adevărată despre valoarea lui ca ofițer, în luptele, la cari a luat parte, ne-o fac

ordinele de avansare și de decorație: „Crucea pentru merite militare, cu insigniile de războiu”, ce i s'au acordat.

Societatea de lectură a studenților dela liceul nostru, pe care o și condusesse în mai multe rânduri ca president, își împlinește, în aceste împrejurări, un act de iubire și recunoștință firească, când în baza hotărârii corpului profesoral, în numele căruia am avut însărcinarea să vorbesc, ține ședința festivă literară din anul acesta în amintirea profesorului Dr. Alexandru Bogdan și producția spirituală destinată acestei festivități o închină duhului lui, care a rămas adânc imprimat în sufletele noastre.

Cu acestea declar ședința literară festivă de azi deschisă.

SITUAȚIA

pe câmpul de războiu.

Eri și azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Situația în nordul monarhiei.

Budapesta 20 Martie.—Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Pe frontul din Carpați n'a obvenit vre-un eveniment mai însemnat. Pe unele segmente decurg lupte de artilerie. Spre nord-vest dela *Nadvorna* am respins în mod săngeros atacurile violente ale mai multor batalioane rusești, cari s'au apropiat de pozițiile noastre până la câteva sute de pași. Pe cele mai multe părți ale frontului din *Galiția de sud* e relativ liniște.

În *Polonia* și în *Galiția* de vest n'a obvenit vre-un eveniment mai important. Viteaza garnizoană din *Przemysl* a întreprins — după o pauză mai lungă — o eșire în direcție oștică. A dat însă de o mare putere armată dușmană și după o luptă de câteva ore s'a retras în cetate.

Budapesta 21 Martie. — În *Carpați*, pe teritoriul dintre pasul *Usook* și creasta *Komic* s'au dat lupte violente. Încă în noaptea de 20 a l. c. au încercat câteva detașamente dușmane, ca să ni cuprindă printr-un atac subit unele puncte de razim de aici.

Un epilog-apoteoză.

— Ședința festivă a Societății de lectură „Ioan Popazu” a elevilor dela liceul gr. or. din loc în amintirea prof. Dr. Alexandru Bogdan. —

— 22 Martie n.

Departa, peste văile sinistre ale Carpaților pline de aburirea morții înfloritoare, în mormântul solitar dela *Zumina* a tresărit eri un corp neînsuflețit. S'a trimis doar atâtă jale, atâtă prios al dragostei neprihănite plină de o adâncă recunoștință, atâtă lacrimi arătoare ale unui sincer regret spre scumpul locatar al acestui mormânt. — Serbarea comemorativă de eri — o voină spune dela început — a fost de un ansamblu strălucit, așa cum i-se cade unui erou și a fost în cadrele largi ale iubirei unor generații întregi, așa cum i-se cade profesorului — artist iubit până la adorare de elevii săi, îndrumătorului iscusit admirat și respectat de semenii săi, care a fost unul dintre cei mai buni fi ai neamului nostru: profesorul Dr. Alexandru Bogdan.

Azistând la solemnitatea sărbătorească plină de un fast dulos am avut senzații cu totul neobișnuite. . . Mi-se părea, că acea catastrofă dezastruoasă, care a avut loc în ținutul blă-

tămat al *Zuminei* nici nu s'ar fi întâmplat numai de câteva luni, ci de ani întregi, de zeci de ani, atunci, în rând cu celelalte calamități, câte a avut de a le îndura neamul acesta fără noroc al nostru. Atât de mult se cristalizase în sufletul tuturor personalitatea puternică a regretatului profesor luând ființă, existența și activitatea sa proporții legendare, ca și în duloasele noastre povești populare!

Programul tristei solemnități a fost ales corect, potrivit însemnății momentului. Serbarea a fost deschisă prin discursul academiilor al profesorului conducător al societății de lectură d-l Dr. Iosif Blaga, — discurs, pe care îl publicăm în fruntea numărului de azi al ziarului nostru. Celelalte puncte din program au fost prestate toate de elevi obținând în partea corații concursul distincției artist d-l Ghiță Dima, profesor de muzică la liceul nostru de aici, care a dirijat corul.

Încât despre prestațiunile corului în s'o spun din capul locului, că nefiind muzician nu voiu putea stărui asupra lor. E atât de greu să apreciezi după merit, fără a derala în obișnuitele formule — de șablon prestațiunile unui cor dirijat de maestrul *Dima*. Cel mult dacă așa înzesta asupra senzațiilor subiective, pe cari le-a produs eviava

adâncă din compoziția bisericească a maestrului G. *Dima*: »Spre cer ridic ochii«.

Tot o rugăciune a urmat apoi după această compoziție, însă o rugăciune pare-se mai concretă cu sufletul ardelen, o rugăciune plină de entuziasm nobil și sfânt, așa cum o puteai oăti de multe ori din ochii blânzi și plini de expresie a regretatului dispărut. . . Era popularul »Tricolor«.

. . . Iar când fraților m'oiu duce
Dela voi și o fi să mor . . .

Nu știu, dacă mi s'a părut mie numai, că printre propriile mi lacrimi văd umezi și ochii celor din jurul meu, ori erau aievea umezi ochii tuturor. . .

Deasemenea au impresionat mult bucățile: »Cântec ostășesc« de G. *Dima*, apoi »Rugăciunea înainte de luptă« și »Spadă« de *Körner*.

Cu modestia, care îi șade atât de bine unui elev, au disertat apoi cumintăși și inteligent elevii din clasa VIII liceală *Răzvan Fricu* și *Aurel Voinea*. Cel dintâi a vorbit cu o dragoste captivantă de elev despre fostul său profesor dându-ne notițe biografice, apoi unele episoade caracteristice din viața de prof. alui Alexandru Bogdan și întretinând publicul cu espunerea clară ținută la nivel despre raportul, pe care regre-

atul profesor știa să-i creeze între sine și elevii săi.

A avut acest tiner elev ieteț accente duloase vorbind despre jalea, pe care a provocat-o în sufletul său și a colegilor săi trista veste despre căderea iubitului profesor — artist, »care nu mai e pribeag și pe care îl trolenesc acum cu drag amintirile iubitorilor săi elevi« . . .

Plăcut a impresionat apoi disertația »Războiul și literatura« a elevului *Voinea*. Plasticitate cu care a spus și analizat — întru cât aş putea întrebuința acest termen tinerul disertant pasapile și bucățile referitoare la războiu din scrierile mari români și străini, cunoștințele, pe cari le-a arătat vorbind despre grandioasa și turbata revoluție franceză, precum și despre efectul, pe care această revoluție l-a avut asupra literaturii franceze și mondiale, ne dovedesc, că elevii liceului de aici fac studii serioase și temeinice lucrând cu zel, ca liceul brașovean să stea mereu în fruntea liceelor românești din patrie.

Nu mai puțin s'au distins elevii G. *Gociman* și *Pompei Grigoriță* din cl. VII liceală declamând cel dintâi »Murind« iar al doilea »O scrisoare dela *Musulim-Selo*«, frumoasele poezii ale lui *Coșbuc*. Dicțiunea și prezentarea corectă; poeziile simțite de declamatori

au fost predate astfel, ca să le poată înțelege și simți și cei cari i-au ascultat.

Bine a succes apoi sublima poezie alui *Coșbuc* »Rugămintea din urmă« predată cu sentiment de cătră elevul *Romul Mager* tot din cl. VII liceală. Acest elev dotat cu o prețioasă calitate de declamator l-a succes să relieze oare toată durerea atât de actuală a soldatului român, care vede că moare acelu departe, pe câmpul de luptă, unde nu cunoaște pe nimeni și totuși nu și blastmă soartea. El moare cu conștiința datoriei împlinite. Fără de a se întreba, cum trăește el și ai săi pe acel pământ, vorba cea din urmă, ce-i părasește buzele e, că-l face atent pe camaradul său să sărute și pentru dânsul pământul țării sale. Caci așa mor adevărații eroi. Iată sentimentele, pe cari le-a reliefat cât se poate de corect elevul *Mager*. Sentimentele, cari pluteau prin atmosfera sărbătorească a sălii, de-asupra căreia plana par-că duhul profesorului — erou.

La această ședință succesă din toate punctele de vedere a fost reprezentat în mod demn publicul din Braşov.

Imi place, în special, să constat zelul, cu care conducerea intern-talului ferminat de fetițe de aici știe să și înfrumusească chemarea participând în fruntea elevilor la fiecare festivitate cultu-

I-am respins însă pretutindeni cauzându-le mari pierderi. Atacurile din orele de dimineață s-au prefăcut apoi în lupte de proporții mai mari, cari au ținut toată ziua pe unele segmente. Până seara am respins toate trupele rusești, cari încercau să înainteze la Smolnik lângă râul San. Am făcut prizonieri 1070 de soldați ruși.

Pe celelalte fronturi n'a obvenit nimic de semnalat

General de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 20 Mart.—Buletinele oficiale ale mareului cartier general german sunt următoarele:

Pe câmpul de operații dela v. St. L'oi, pe drumul Wyshiele-Ypern le-am luat Englezilor un crang. Am curățat coasta sudică a înălțimii Loretto de Francezi, cari ascuțiseră într-o văgăună. În Champagne e de mai multe luni liniște, după ce spre nord de la Berny Sejour le-am luat Francezilor câteva tranșee. La Combres spre nord dela Verdun pe șesul dela Veuvre la marginea de răsărit a înălțimilor de pe laas am respins atacurile ale Francezilor cauzând dușmanului pierderi foarte grele.

Francezii au întreprins de mai multe ori eșuri în contra pozițiilor noastre depe înălțimile Reichsackerkopf și Hartmannswielerkopf.

Aceste atacuri au fost însă zădărnice de focul nostru încă decând s'au început. Dușmanul a saferit aici pierderi grele.

Pe câmpul de operații dela ost: Aici s'a scurs ziua relativ în liniște. Rușii au ocupat orașul Memel.

Berlin 21 Martie — Pe câmpul de operații dela vest: Spre sudost dela Ypern am împușcat un aeroplan englez silind-lă să aterizeze. Pe pasageri i-am făcut prizonieri. Am zădărnicit pe doră rânduri încercările Francezilor de a-și recupea pozițiile de pe înălțimea Loretto. Am luat la țintă catedrala din Soissons, pe care flutura steagul de Genf, deoarece ce am observat pe coperișul ei o stațiune de recunoaștere inamică și i-am alungat de acolo pe ofițerii francezi.

În Champagne spre sud dela Beau Sejour operează trupele noastre de pionieri. Am ocupat pozițiile de pe vârful înălțimii Reichsackerkopf, pe cari le apărau vitejește două batalioane de vânători de Alpi. Am prins 2 ofițeri și 250 soldați dușmani capturând 3 mitralieze și o aruncătoare de mine. Barbariilor franceze dela Schlettstadt — în Alsacia când dușmanul a bombardat orașul deschis — le-am răspuns în noaptea trecută aruncând bombe asupra întăriturilor din Par, precum și asupra centrului de căi ferate Compiegne.

Pe câmpul de operații dela ost: Între Omulev de Oasy am respins un atac rusec, în timp ce am

făc prizonieri 2 ofițeri și 600 soldați ruși. Două atacuri de noapte rusești îndreptate în contra localității Jedporosek au fost zădărnice de focul nostru.

Interesele economice și luptele popoarelor.

Astăzi este un adevăr recunoscut de toată lumea, că motivele principale a mai tuturor complicațiilor și războaielor dintre popoare, le-au format și le formează interesele economice, pe cari și le dispută și pentru cari se luptă singurarea națiunilor spre folosul și fericirea cetățenilor lor. Așa a fost în trecut și așa este și astăzi. Căci cine se mai îndoaie de ex. că la temelie marelui complicațiunilor mondiale, la care axistăm de opt luni de zile, interesele economice nu și au partea de căpătenie? Cine ar cuteza să susțină, că chestiunea coloniilor, a Dardanelor, a supremăției comerciale pe mare și pe uscat nu sunt chestiuni, în cari se rezumă toate motivele și prelexile ale cămărilor sibane și portocalii ale diplomaților europene? Desigur, aproape n'menea.

E departe de noi intenția să ne ocupăm azi și la acest loc de interesele economice, cari au determinat actuala luptă dintre popoare. Azi așa ceva e greu de făcut. Lipsesc o mulțime de detalii, cari ar putea face deplină lumină în aceste chestiuni. Totuși ca să arătăm rolul însemnat ce l-au jucat interesele economice în luptele populare, fie-ne permis a revoca în memorie chestiunea Egiptului și a canalului de Suez, care înainte de aceasta cu trei decenii a fost la ordinea zilei ca o chestiune economică de cea mai mare importanță, rezolvită cu ajutorul armelor și care astăzi este din nou pusă în discuție.

Egiptul, cum se știe prezintă o foarte mare importanță din punctul de vedere al comerțului mondial. La marginea nord-estică a lui se află vestitul canal de Suez, care leagă Marea mediterană cu Oceanul Indic, leagă Europa, Asia și Africa între sine. Până a nu se construi și deschide acest canal, drumul din Europa la India și peste tot în Asia-sudică și ostică trebuia făcut cu înconjurarea întregii Africe. Un drum lung, greu și enorm de costisitor. Azi însă — prin canalul de Suez — drumul la India se face cu cea mai mare ușurință. Abia este jumătate cât calea înconjură Africa. O înlesnire enormă, care nu se poate aprecia îndeajuns.

Având canalul de Suez o astfel de importanță în comerțul și circulațiunea dintre cele trei continente ale lumii vechi, s'ar crede, poate că la construirea lui s'a angajat întreaga lume comercială maritimă, în prima linie Anglia. Așa ar fi fost să fie. De fapt însă a fost altcum. Din cele 400.000 de acții de câte 500 franci una, cu care îndrăsnelul nemuritorul Lesseps voia să adune cele 200 de milioane, necesare la construirea canalului, Anglia, la care se nădăjduia, în prima linie, nu a subscris nimic. Tot asemenea nici Rusia și nici Statele Unite. A subscris numai Franța, Spania, Turcia, Holanda și încă câteva țări interesate în comerțul maritim transoceanic. Dar nici acestea în așa măsură, încât capitalul să fi putut fi acoperit. Dacă nu era kedivele de atunci al Egiptului care să primească asupra sa 178.000 de acții, marea înlesnire ar fi eșuat. Astfel canalul de Suez are a se mulțumi în mare parte aceluși Mohamed Said, care avea pe atunci în mână puterea de vice-regal al Egiptului.

Canalul s'a deschis în 1869. După un an, la 1871, venitele au fost de ceva

peste 3 milioane cor. Ele s'au urcat foarte rapid, așa că la 1909 de ex. încasările au trecut peste 93 de milioane cor. Venitele se împărțeau, natural, între acționarii, ale căror acții ajunseră la o foarte mare valoare. Statul egiptean primiă și el din venit 15% ca tribut de proprietar.

Dar cu cât canalul de Suez devenea mai rentabil și mai indispensabil, cu atât creștea și dorința popoarelor mari de a-l acapara. În prima linie era interesată a se apropia de el Anglia, care trebuia cu ori ce preț să și-l asigure pentru comunicația cu Indiile sale. În scopul acesta ea era decisă să iacă ori și ce pentru a ajunge în proprietatea și stăpânirea acestui mare și important drum la colonile sale asiatice. Iar ocaziunea pentru a-și ajunge scopul nu întârzie a se arăta.

Urmasii lui Mohamed Said, cu gândul și amonia de a face din Egipt pe neașteptate un stat mare și puternic, îl înglodară în datorii, parte pentru trebuințe proprii, parte pentru necesități publice. După anii 1875 datorile statului se urcau la 2400 milioane cor., o sumă horendă pe acele vremuri. Creditorii erau Francezii și Englezii. Falimentul era inevitabil. Atunci Anglia profită de ocaziune, cumpără cele 178 mii de acții ale kedivului cu suma de 107 mii franci. Trei luni în urmă Egiptul declară faliment. Francezii și Englezii intervin ca primii creditori pentru aranjarea finanțelor statului. Sues pe kedive să cedeze înseamnăte proprietăți în favorul statului, iar pe guvernul egiptean să vândă dreptul lui 15% cu care se împărțea din venitul canalului de Suez. Prin această societate acționară ajunge singura și exclusivă proprietate a marelui canal. Acum canalul de Suez era în mâna societății acționare și nu, ca până atunci, în mâna kedivului și a guvernului.

Schimbarea atât de nefavorabilă a relațiilor în stăpânirea canalului de Suez și a finanțelor statului, a produs o mare nemulțumire în rândurile populațiunii băstinașe. Ea se răscăla la diferite ocazii contra celor ce poseseră mâna pe puțerea și viața lor. La 1882, pentru potolirea răzcoalelor, Anglia intervine cu armee și se așează, și rămâne în Egipt — pentru totdeauna.

Din s'hița ce am făcut în cele precedente, reese, credem destul de îndemurite ceea ce am susținut la începutul acestui articol, că interesele economice aruncă în luptă popoarele mai ușor și lute ca ori și ce. E și natural. Canalul de Suez și Egiptul este de o așa importanță extraordinară pentru comerțul și stăpânirea aziatice ale Angliei, încât dacă aceasta va fi îndepărtată de acolo, ar perde foarte mult. Poate totuși chiar în imperiul indic. Iată de ce dară cetim zilnic că lupta pentru Dardanele are ca contrafocul lupta și atacurile asupra canalului de Suez. E o luptă pe viață și pe moarte pentru aceste extreme de importante puncte ale comerțului universal. Câte interese, câte avuții și câte măriuri sunt legate de ele! Și cine ar putea prevedea azi consecințele, cari vor urma după rezultătdul lupte? Cine?

Rev. Econ.

Dela Reuniunea agricolă sibiană.

— Împărțirea sămânțelor. —

Luând în socotină cele 73 cereri intrate, subscrisul comitetului a împărțit în total 109 kigr. sămânță de trifoiu, 83 kigr. sămânță de năp de nutreț și 28 kigr. sămânță de lupină, în valoare de cor. 42753, precum urmează:

A. Sămânță de trifoiu: Nicolae Cimpoa, econ., Sașu, Ioan Mateiu paroh, Sebeșul sup., Zaharie Tatar, notar,

Planul super, Ion Bârsan, Inv. Reclu, Ilie Tănăsă, Inv. penz. Ludușul-mare, George Coman Ursu, econ., Bradu, Victor Preda, măsur, Avrig. La fiecare câte 3 kigr. Ion Predovici, par., Amnaș, Ion Floca, par., Râhău, Petru Iuga sen. par. Tilișca, Comuna bisericăscă și Toma Modraș, par., Ungard, Comuna bisericăscă Racovița, Valeriu Florian, protopop, Racovița, Ion Stoia, Inv. Oriat. Comuna bisericăscă Boița, Ion Druhora, paroh, Boița, Constantin Herța, dir. de bancă, Săliște, Comuna bisericăscă Cacova Ilie Iosof, paroh, Ion Batuca, notar, Alexandru Bonea, paroh, Fofeldea, Ion Gales, paroh, Ilimbav, Aurel Barbu, Inv., Tălmăcel Ion Holerga, par., Chirpăr, George Iacob, Inv. penz., Gușteriță, Ion Petrișor, par., Altina, Ion Preda, Dumitru Orăștianu, învățător, Apoldul-inf., Vasile Maxim, par., Avrig, Ion Marin, paroh, Răusadului, Avr. S. Pecurariu, protopresbiter. Mercurea, Ioan Dobrotă, Inv., Sibiel, »Isvorul« institut de credit, George Stoica, Iosif Stoica, învățător, Sebeșul-inf., Comuna bisericăscă, Comana Baca, par., Poplaca. Comuna bisericăscă, Constantin Moldovan, paroh, Cristian, Irimie Răduț, notar, Avrig, Nicolae Hionța, paroh, Si Ișel, Vasile V. Morariu, econ., Dumitru Panfilu, par., Jina, Nicolae Vlad, paroh, Șelimer și Insoțirea de credit din Roșia s.s. La fiecare câte 2 kigr. Remuț Z. Pop, par. Gârbova, Petru Cuculan, par., Loman, Comuna bisericăscă, Toma Doicean, paroh, Sebeșul-inf. La fiecare câte 1 1/2 kigr. Ion Chirca, prim-notar, Săliște, Ion Bonea, preot, Tilișca, Ion Bena, paroh Pianul-inf., I. B. Bolu, paroh, Sibiu. La fiecare câte 1 kigr.

Spre orientare amintim, că în anul 1914 noul morb al trifoiului numit »Gloeosporium caulivorum Kirche« a pricinuit mari daune în sâmbănăturile de trifoi. Pentru a preveni asemenea pagube, se recomandă cultivătorilor, ca sămânța de trifoiu, înainte de sămânare, s'o spele bine într-o soluție de 1% peatră vânată.

B. Sămânța de lupină. Pompiliu Acelencsu par., Dobârca, Vasile Dobre, par. Căpâna. La fiecare câte 3 chgr. Vasile Suciu, par. Topârcea, Aurel Decel notar, Gurarâului, George Simplăcean, par. Cornățel, Vasile Maxim, par. Avrig, Avram S. Pecurariu, protopresb. Mercurea și Insoțirea de credit Raiffelsen din Roșia s.s. La fiecare câte 2 chgr. Ion Predovici par. Amnaș, Romul Pop par. Gârbova, Comuna bisericăscă Cristian, Const. Moldovan par. Cristian. La fiecare câte 1 1/2 chgr. Petru Cuculan, paroh Loman, Ion Bonea preot, Tilișca, Ion Bena par. Pianul-inf., I. B. Bolu, par. Sibiu. La fiecare câte 1 chgr.

C. Sămânță de năp de nutreț. Ion Popescu propr. Sibiel, 5 chgr. Nicolae Găvrea paroh, Bendorf. Insoțirea de credit »Raiffelsen« din Cornățel. La fiecare câte 3 chgr. Ion Isacu Inv. Topârcea, Procopiu Marin, notar, Ilimbav. George Simplăcean par. Cornățel, Demetriu Manthiu notar Reclu. Comuna politică Gales, Vasile Moșoiu notar Apoldul-inf. Nicolae Viad Stezar par. Nic. Opreanu notar. Ion Prode econ. Constantin Savu Inv. Jina. La fiecare câte 2 chgr. Valeriu Popovici par. Sibiel, Ion Bena par. Pianul-inf., Vasile V. Morariu econ. Demetriu Panfilu paroh Jina. La fiecare câte 1 1/2 chgr. Vasile Suciu paroh, Topârcea. Ioan Floca par. Râhău. Romul Pop par. Gârbova. Petru Cuculan par. Loman. Valeriu Florian protopop, Racovița. Aurel Decel notar, Gurarâului. Ion Stoia Inv. Oriat. Nicolae Vlad paroh Șelimbăr. Ion Chirca prim-notar, Constantin Herța director de bancă, Săliște. Ion Hanzu paroh Cacova, Ion Bârsan Inv. Reclu. Valeriu Bonea par. Fofeldea, Aurel Barbu Inv. Tălmăcel, Ion Petrișor par. Alpița. Vasile Maxim paroh, Avrig. Ion Dobrotă Inv. Sibiel. Toma Doicean paroh. Sebeșul-inf. George Iacob Inv. penz. Gușteriță și Irimie Răduț notar, Avrig. La fiecare câte 1 chgr. Petru Iuga sen. și Ioan Bonea parohi, Tilișca. La fiecare câte 1/2 chgr.

În afară de acestea, Insoțirile de credit sistem Raiffelsen din Apoldul-de-jo, Cârpenis, Cristian, Gușteriță și Răchita, la fiecare câte 5 chgr., sau în total 25 chgr., cu rugămintea de a le învârți între membrii mai scăpătați ai numărului Insoțiri.

Sămânțele, împachetate și purtând numele membrilor împărțitori, se pot lua în primire, pe lângă o simplă adăvărare de primire, dela Hala de vânzare a »Reuniunii economice sibane« (Strada Sporer, 2).

Membrii împărțitori sunt rugați a separe, după putință, la sămânță sămânța primită de eventuala sămânță cumpărată din altă parte și în fine a ne face la timpul său raport amănunțit despre modul de purcedere la cultura acestor plante și despre rezultatul recoltelor.

Din ședința comitetului central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«, ținută la 17 Martie n. 1915.

Pant. Lucifa, Vic. Tordășianu, prez. secretar.

ȘTIRI.

— 9 Martie v. 1915.

Deputați sinodali. Pentru cicul nou de trei ani au fost aleși următoarele deputați sinodali milreni în arhidieceza transilvană:

În cercul Sibiu: Parteniu Cosma, director la bancă »Albina« în Sibiu. Ioan de Preda, ad., fsc. cons. în Sibiu.

În cercul Săliște: Dr. Nicolae Comșa, medic în Săliște. Ioan I. Lăpădatu, dir. băncii de asig. Sibiu.

În cercul Sebeș: Dr. Eugeniu Meșianu, adv. în Brașov. Dr. Ilie Ben, medic în Sibiu.

În cercul Alba-Iulia: Ioachim Fu-lea, direct. de bancă, Alba-Iulia. Dr. Ioan Popp, adv. în Alba-Iulia.

În cercul Deva: Andrei Bărsăneanu, prez. »Asociațiunii«. Dr. Aurel Viad, avocat în Orăștie.

În cercul Hațeg: Dr. George Proca, secr. cons. în Sibiu. Dr. Toma Ienciu, adv. în Pul.

În cercul Iia: Victor Tordășianu, funcț. consist. în Sibiu. Dr. Sivu Drăgomic prof. sem. în Sibiu.

În cercul Georgiu: Andrei Bărsăneanu, președintele »Asociațiunii«. Dr. Ioan Marghita, adv. »Asociațiunii«.

În cercul Zarand: Dr. Ioan Radu, prof. gimn. în Brad. Dr. Ioan Popp, adv. în Brad.

În cercul Cămpeni: Dr. Vasiliu Preda, adv. în Cămpeni. Dr. Zosim Chirtop, adv. în Cămpeni.

În cercul Turda: Dr. Valeriu Moldovan, adv. în Turda. Dr. Nicolae Bălan, profesor sem. în Sibiu.

În cercul Cluj: Vasiliu Almășanu, adv. în Cluj. Dr. Pavel Roșca, profesor sem. în Sibiu.

În cercul Solnoc: Dr. Augustin Bodea, adv. în Dej. Dr. Gavril Buzuru, adv. în Lăpușul-ungurec.

În cercul Blănița: Iosif Popescu director la bancă »Murășana« în Reghin. Dr. Ioan Popescu, adv. în Reghin.

În cercul Târnava: Dr. Lucian Borela, adv. în Sibiu. Dr. Ioan Mateiu, corect. școl. în Sibiu.

În cercul Sighișoara: Virgil Onițiu, dir. gimn. în Brașov. Victor Păcălă, prof. sem. în Sibiu.

În cercul Treiscaune: Dr. Iancu Meșianu, proprietar în Zornești. Nicolau Bogdan, prof. la școala reale în Brașov.

În cercul Brașov: Arseniu Viaicu, dir. la școala comercială în Brașov. Nicolae Sulica, prof. gimn. în Brașov.

În cercul Bran: Nicolau Garoiu, adv. în Brașov. Iosif Pușcariu, adv. în Brașov.

În cercul Făgăraș: Dr. Ioan Șerches, adv. în Făgăraș. Dr. Octavian Vasu, adv. în Făgăraș.

Moarte vitejească, moarte de eroi. Invățătorii români: Augustin Șandru din Viștea inf. și Filimon Boeriu din Ucea inf. dela școala conf. române au murit moarte de eroi pe câmpul războiului de nord, fiind ioviți năprasnic de gloanțele dușmanilor. — În ceru, dimpreună cu sfinții, să se odihnească în veci și neuită să se îs pomenească!

Gloriosul Muntenegreului greu holnav. După cum se anunță din Mitlano boala prințului Danilo, suferitorul tronului muntenegrean, care eșuase într'un început de zpendică s'a înrăutățit. Abia de mai sunt speranțe de scăpare. Conform acestei telegramme se vorbește prin cercurile politice italiene, că dacă va urma catastrofa, care se așteaptă din ceas în ceas, prințul Miko al doilea fiu al regelui Nichita, fiu d'ad unel al panslavismului dela sud va abdice de tronul muntenegrean în favoarea unrii regalului muntenegrean cu cel sârbesc sub o dinastie sârbească. În acest caz prințul Mirko s'ar distanși cu un apanj lunar din partea dinastiei sârbești.

Mort pentru patrie. Sâmbătă sa făcut Parastas de 6 săptămâni pentru odihna sufletului lui Vasile N. Furnică măcelar, mort pentru Tron și Patrie într'un spital din Galizia de boală nemioasă a tifosului încă în 10 Februarie a. c. Dumnezeu să-l odihnească în pace în pământul strein, unde l-au fost urcită a se odihni departe de ai săi iubiti tată, mamă, frați, surori, soție, unchiu, bunică, etc. —

Colera bate la ușă? Ziarul »Aktomány« scrie: După cum anunță »Budapesti Tudositó« pe teritoriul țării ungurești au obvenit din 24—28 Februarie 16 cazuri de îmbolnăviri de coleră aziatică, dintre cari 3 cazuri mortale. Aceste cazuri au obvenit în următoarele orașe: în Oradea mure I (mortal); în Szotmárnemet 1; în Ujotdék 7; în Csonoplya 1 (mortal); în Berégszász 1; în Mezőnagymihály 2 (unul mortal); în Tiboldaroc 1; în Zsolna 1 și în Olaszliszka 1. Dintre aceste cazuri de îmbolnăviri au obvenit la soldați de prin garnizoane, iar patru la soldați întorși de pe câmpul de luptă din Carpați. Cinci cazuri de îmbolnăvire, dintre cari 2 mortale, au obvenit la civili.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lacea

rală făcând astfel să se desvolte în sufletul acestor eleve simțul pentru tot ce e frumos, nobil și bun.

Și astfel într-o serbare demnă de amintirea lui, profesorul Bogdan a fost trecut în șirul sfinților bărbați ai școalelor și neamului nostru, cari prin munca și știința lor ne-au fost de atâtea veacuri pavăză în contra vicisitudinilor de tot felul, cu cari ni-a fost și ni-e încă să lăstăm. Iături de câmpia Turzii, Avrig, Tebea etc., Zurna va fi și o altă a noastră, care va fi săpată și în memoria acestui neam. Căci și oarsă asunde în păântul său mușt-l unui martir...

âteva momente pe câmpul de luptă...

— 6/III. 1915.

II.

Într'altă zi trebuie să călătoresc îndărăt vre-o 20 km. până la un spital de tabără, căci lmi trebuia material sanitar pentru regimentul meu. Cu cât

mergeam mai îndărăt, cu atât mai veselă o viață. Soldații și ofițerii într-o învâlmășeală și veselie ca de bălci se distrează cu siki și cloacle pe drumurile de munte admirabil bătătorite cu zăpadă, parcă anume pentru acest scop.

Se știe de altfel, că nu-l tocmal ușor să înveți a umbla cu siki și căzăturile dese ale ofițerilor umple și societatea militărească a satelor de aci de o voie bună, ce aproape mă ulmește în momentele acestea.

Ah! Dar iată, că dau și de cunoșcați de acești dulce limbă maternă ca și a mea. Primul e Dr. Miron Crețu — un tinăr medic — locotenent aciv la un reg. de honvezi. El care a făcut toată campania de tristă memorie din Serbia se simte ca în raiul lui Adam aci pe câmpul nordic de războiu. Furat și el de acest curent de veselie și-a făcut rost de o sanie improvizată din barele necesare la transportul răniților, dar ca medic vom să apară mai serios și-a înhamat și calul la ea. Și mână vesel înainte cu speranța că totul are să se termine în curând bine și cu un zâmbet sincer, modest și plăcut pe buze așa de caracteristic neamului nostru.

Căți-va pași mai departe dau de Aurel Băulescu sublocotenent în rezervă la reg. nostru de husari din Brașov. Cu toată graba mea, s'ar putea să nu stau de vorbă și cu el? — Bineînțeles, că și-a însușit și el altura elegantă a ofițerilor dela husari — și cum zice francezul respiră sănătatea. Increderea în sine și voia bună. Ceea ce mi-a făcut o deosebită plăcere în conversația de câteva minute e concepția ușoară și optimistă adorabilă comuu la ofițerii noștri dela cavalerie cu cari apreciază toate chestiile actuale.

Ca încheiere încă câteva cuvinte. — Un atac al nostru pe frontul nostru de luptă început azi la 5 dimineața a adevărit de foarte corect acest optimism. Nu e încă 8 oare dimineața și Rușii s'au retras deja 4 km. — trebuia să cedeze înălțimi de o deosebită la portanță strategică. — Și cine știe — cât vor mai fi siliți să se retragă până deseară?

Dr. med. Mircea Mocanu.